

**ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI I PROKURATORA GENERALNEGO
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ**

z dnia 24 lutego 1961 r.

w sprawie przechowywania i brakowania akt b. niemieckich organów sądowych i prokuratorskich.

Na podstawie § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1957 r. w sprawie państwowego zasobu archiwalnego (Dz. U. z 1957 r. Nr 12, poz. 66 i z 1959 r. Nr 2, poz. 12) zarządza się, co następuje:

§ 1. Za akta byłych niemieckich organów sądowych i prokuratorskich w rozumieniu zarządzenia uważa się akta i księgi wszystkich byłych niemieckich sądów, prokuratur, komorników i notariuszy czynnych:

- 1) na terenach Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska,
- 2) na terenach włączonych do byłej Rzeszy Niemieckiej i na terenach tzw. Generalnej Guberni w okresie okupacji 1939—1945 r.

§ 2. 1. Z akt byłych niemieckich organów sądowych i prokuratorskich podlegają przechowaniu w sądzie bądź prokuraturze:

- 1) akta zawierające dokumentację prawną lub techniczną budynków, znajdujących się w użytkowaniu sądu lub prokuratury,
- 2) księgi gruntowe wraz z odnoszącymi się do nich tabelami i aktami, z wyjątkiem wskazanym w ust. 2.

2. Wykazy ksiąg gruntowych zamknięte przed 1 stycznia 1901 r. oraz te, które utraciły moc prawną na zasadzie dekretu z dnia 28 października 1947 r. o mocy prawnej ksiąg wieczystych na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 66, poz. 410), o ile nie zostały trwale oprawione z innymi wykazami, podlegają przekazaniu właściwemu archiwum państwowemu wraz z odnoszącymi się do nich tabelami i aktami.

§ 3. 1. Akta i księgi byłych niemieckich organów sądowych i prokuratorskich, z wyjątkiem wymienionych w § 2,

należy posegregować według nazw i siedzib poszczególnych byłych niemieckich organów sądowych i prokuratorskich, tworząc dla każdego z nich odrębny zespół.

2. W obrębie każdego zespołu należy akta i księgi podzielić na grupy:

grupa I — obejmuje materiały mające w całości historyczne znaczenie i podlega przekazaniu właściwemu archiwum państwowemu,

grupa II — obejmuje materiały mające częściowo historyczne znaczenie i podlega przekazaniu właściwemu archiwum państwowemu,

grupa III — obejmuje materiały przeznaczone do wymiany z zagranicą i podlega przekazaniu Wojewódzkiemu Archiwum Państwowemu w Gdańsku,

grupa IV — obejmuje materiały nie posiadające historycznego znaczenia i podlega przekazaniu na makulaturę.

3. Szczegółowy wykaz akt i ksiąg, zaliczonych do poszczególnych grup, zawiera załącznik do zarządzenia.

§ 4. 1. Przekazanie akt i ksiąg grupy I i II następuje w trybie określonym w §§ 3 i 5 zarządzenia Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 13 sierpnia 1958 r. w sprawie zasad przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Monitor Polski Nr 73, poz. 432).

2. Przekazanie Wojewódzkiemu Archiwum Państwowemu w Gdańsku akt i ksiąg grupy III następuje w terminie uzgodnionym z tym archiwum. W zgłoszeniu materiałów należy wskazać liczbę akt i ksiąg w poszczególnych zespołach oraz przybliżoną ogólną objętość bądź wagę akt i ksiąg.

3. Przekazanie na makulaturę akt i ksiąg grupy IV może nastąpić po:

- 1) zgłoszeniu właściwym archiwum akt grupy I, II i III,

- 2) uzyskaniu na piśmie zezwolenia właściwego archiwum państwowego,
- 3) doprowadzeniu akt i ksiąg do stanu nieużywalności przez ich rozprucie i przemieszenie.

W zgłoszeniu o zezwolenie na przekazanie akt na makulaturę należy wskazać przybliżoną objętość bądź wagę akt i ksiąg w każdym zespole akt i ksiąg.

4. Przekazanie akt i ksiąg następuje na koszt przekazującego.

§ 5. Traci moc zarządzenie nr 58/54/Or Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 1954 r. w sprawie niszczenia i przekazywania niektórych kategorii akt byłych sądów niemieckich (Dziennik Urzędowy Wymiaru Sprawiedliwości nr 6, poz. 31).

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*
Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:
A. Burda

Załącznik do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 24 lutego 1961 r. (poz. 155).

WYKAZ AKT I KSIĄG BYŁYCH NIEMIECKICH ORGANÓW SĄDOWYCH I PROKURATORSKICH ZALICZONYCH DO POSZCZEGÓLNYCH GRUP MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH

Grupa I.

- 1) akta sprzed roku 1849,
- 2) akta fundacyjne, lenne, fideikomisowe i ordynacji,
- 3) akta dziedzicznych gospodarstw chłopskich (Erbhofakten) o sygnaturze EhR,
- 4) rejestry:

handlowy o sygnaturze	HR
spółdzielni o sygnaturze	Ga R, WR
zastawu o sygnaturze	PfRS
statków morskich o sygnaturze	SSR
statków rzecznych o sygnaturze	BSR
słownictwa o sygnaturze	VR
praw majątkowych o sygnaturze	GR
giełdy o sygnaturze	BRA
wzorów o sygnaturze	MR
„Bergwerkakten o sygnaturze	BgW

- 5) akta osobowe sędziów i prokuratorów II i III instancji,
- 6) akta tajne i poufne treści ogólnej,
- 7) akta notarialne z wyjątkiem protestów wekslowych,
- 8) repertoria sądów, prokuratur, notariuszy i komorników sądowych,
- 9) wykazy ksiąg gruntowych, zamknięte przed 1 stycznia 1901 r., oraz te, które utraciły moc prawną na zasadzie dekretu z dnia 28 października 1947 r. o mocy prawnej ksiąg wieczystych na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 66, poz. 410), o ile nie zostały trwale oprawione z innymi wykazami, podlegającymi przechowaniu w sądach,
- 10) tabele i akta do wykazów ksiąg gruntowych wymienionych w pkt 9.

Grupa II.

- 1) akta generalne z sygnaturą „Gen”,
- 2) z akt sądów zwanych „Amtsgericht” akta o sygnaturach:
  - a) I — dotyczące ważnych dokumentów,
  - b) IV, V — dotyczące testamentów,
  - c) F. VI — X — dotyczące spraw spadkowych, darowizn, uznania ojcostwa, uznania prawnego pochodzenia, uznania pełnoletności, uznania za zmarłego itp.,
- 3) akta sądów właściwych do spraw dziedziczenia gospodarstw chłopskich, mianowicie:
  - a) sądów zwanych „Anerbengericht” z sygnaturami Ce, He, We,
  - b) sądów zwanych „Erbhofgericht” z sygnaturą We,

- 4) z akt sądów okręgowych zwanych „Landgericht” akta o sygnaturach:
  - a) O — dotyczące spraw cywilnych,
  - b) S. T. — dotyczące odwołań i zażaleń w procesach cywilnych,
  - c) R — dotyczące spraw małżeńskich i rodzinnych,
  - d) Q. Qs — dotyczące zażaleń w sprawach karnych,
- 5) z akt okręgowych sądów pracy zwanych „Landesarbeitsgericht” akta o sygnaturach:
  - Sa. Ta. — dotyczące zażaleń i odwołań w sprawach pracy,
- 6) z akt sądów apelacyjnych zwanych „Oberlandesgericht” akta o sygnaturach:
  - a) U. W. — dotyczące zażaleń i odwołań w sprawach cywilnych,
  - b) W. Ws — dotyczące zażaleń i odwołań w sprawach karnych,
  - c) X. Y — dotyczące postępowania dyscyplinarnego przeciwko urzędnikom sądowym,
- 7) z akt prokuratury sądu okręgowego zwanej „Staatsanwaltschaft beim Landgericht” akta o sygnaturach:
  - a) H. Hs — dotyczące ważnych spraw cywilnych,
  - b) K. Ks. Kl. KLS. L. Ls — dotyczące spraw karnych,
  - c) GnR. Gns — dotyczące spraw łaski,
  - d) O. Os — dotyczące zażaleń na rzeczników oskarżenia,
- 8) z akt prokuratury sądu apelacyjnego zwanej „Staatsanwaltschaft beim Oberlandesgericht” akta o sygnaturach:
  - a) R. Rs — dotyczące spraw cywilnych,
  - b) S. Ss — dotyczące rewizji w sprawach karnych,
  - c) T. Oj. Ojs — dotyczące spraw karnych,
  - d) Ausl. — dotyczące ekstradycji,
  - e) Z. Zs — dotyczące zażaleń na urzędników prokuratury,
  - f) U. EV — dotyczące spraw honorowych adwokatów i notariuszy,
- 9) wszystkie akta spraw rozstrzyganych przez trybunał specjalny, zwany „Sondergericht”.

Grupa III.

- 1) z akt sądów zwanych „Amtsgericht” akta o sygnaturach:
  - a) XI, XII, XIII, XIV, XV, XVII — dotyczące spraw opiekuńczych,
  - b) Kb — dotyczące oddłużenia nieruchomości,

- 2) z akt sądów do spraw dziedziczności zdrowia, zwanych „Erbgesundheitsgericht” i „Erbgesundheitsobergericht”, akta o sygnaturach: XIII, XIV, Wg,
- 3) akta osobowe personelu sędziowskiego i prokuratorskiego I instancji oraz personelu pomocniczego i kancelaryjnego.

Grupa IV.

Akta nie zaliczone do grupy I, II i III, a w szczególności:

- 1) z akt sądów zwanych „Amtsgericht” akta o sygnaturach:
  - a) w sprawach cywilnych: A. B. C. D. E. G. H. J. K. L. M. N. VN. MK,
  - b) w sprawach karnych: A. B. Bs. C. Cs. D. Ds. DL. DLs. E. Es. F. Fs. G. Gs,
  - c) w innych sprawach: ER. AR. RH,

- 2) z akt sądów pracy zwanych „Arbeitsgericht” akta o sygnaturach: AC. Ca. Ar. B. Ba,
- 3) z akt sądów okręgowych zwanych „Landgericht” akta o sygnaturach:
  - a) w sprawach cywilnych: P. AR. AS. OH. Sa. SH,
  - b) w sprawach karnych: P. Ps,
- 4) z akt okręgowych sądów pracy zwanych „Landesarbeitsgericht” akta o sygnaturach: SHa,
- 5) z akt sądów apelacyjnych zwanych „Oberlandesgericht” akta o sygnaturach: UA. MH. Wx. V. Vs,
- 6) z akt rzecznika oskarżenia zwanego „Anwaltschaft” akta o sygnaturach: PrL. PLs,
- 7) z akt prokuratur przy sądach okręgowych zwanych „Staatsanwaltschaft beim Landgericht” akta o sygnaturach: M. Ms. O. Ns. RH. I. Is,
- 8) akta protestów wekslowych,
- 9) akta komorników sądowych,
- 10) kalendarze, terminarze, księgi pomocnicze itp.